

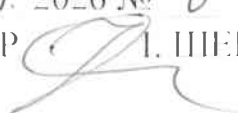
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут право
Кафедра кримінального права та процесу

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 15. 09. 2026 № 6

Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«Застосування практики ССП у кримінальних провадженнях»
для підготовки здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання

Статус дисципліни: вибіркова

Укладачі:

Л. ОМЕЛЬЧУК, канд. юрид.
наук, доцент, доцент кафедри

О. ПАВЛЮХ, канд. юрид.
наук, доцент, доцент кафедри

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою кримінального права та процесу, від 08.01.2026 № 6.

Завідувач кафедри

М. МАКСИМЕНІЦЕВ, д-р юрид.
наук, доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від 12.01.2026 № 11.

Голова вченої ради
Навчально-наукового інституту права

В. ТОПЧІЙ,
д-р юрид. наук, професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Г. ГРИЩУК,
доктор філософії

Реєстраційний №

Зміст

1.ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	12
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	14
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	17
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ.....	19

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Застосування практики ЄСПЛ у кримінальних провадженнях», присвячена вивченню порядку та тактики застосування практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні. Особлива увага приділяється використанню прецедентів ЄСПЛ на різних стадіях процесу для забезпечення допустимості доказів, дотримання права на захист, справедливий суд, розумні строки та ефективні засоби правового захисту. Здобувачі набувають навичок пошуку та відбору релевантних рішень Суду, підготовки процесуальних документів із урахуванням стандартів Конвенції, а також тактичного планування дій у досудовому розслідуванні та судових інстанціях. Курс формує вміння аргументовано застосовувати практику ЄСПЛ для захисту прав людини в межах національного кримінального процесу.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Застосування практики ЄСПЛ у кримінальних провадженнях» є оволодіння основними теоретико-методологічними засадами застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практики Європейського суду з прав людини як джерел права у кримінальних провадженнях у національній правовій системі; ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними та прикладними проблемами застосування практики ЄСПЛ з інтерпретації Конвенції у кримінальних провадженнях в Україні та шляхами їх вирішення у теорії кримінального права та кримінального процесу, правозастосовній практиці та законодавстві.

Завдання навчальної дисципліни є сформувати у здобувачів знання основ історії виникнення ЄСПЛ та організаційно-правових засад його діяльності, розуміння сутності практики ЄСПЛ у кримінальних процесуальних відносинах, знання основних позицій ЄСПЛ з приводу ключових питань захисту прав людини в кримінальних процесуальних відносинах, уміння користуватися відповідними позиціями ЄСПЛ в практичній діяльності, вирішувати конкретні практичні питання, пов'язані із застосуванням рішень ЄСПЛ, слідкувати за змінами в практиці ЄСПЛ та вітчизняному законодавстві.

Методи навчання: під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, метод вправ, спостереження й аналізу, метод бесіди, методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо).

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків.
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – диференційований залік.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (120 год/4 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Вибіркова	
Модулів – 2	Рік підготовки	
Змістових модулів - 3	3 - й	3 - й
Загальні кількість годин - 120	Семестр	
	6 - й	6 - й
	Лекції	
	22 год.	4 год
	Семінарські	
	18 год.	4 год
	Самостійна робота	
	78 год.	110
	Індивід.-консультаційна робота:	
	2 год.	2 год.
	Форма підсумкового контролю: диференційований залік	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практики Європейського суду з прав людини. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.	Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання
(120 год/4 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		Лек.	Сем	Ікр	СРС	Всього
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА ПРИНЦИПИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПРАКТИКИ ЄСПЛ У КРИМІНАЛЬНОМУ ТА КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ						
ЗМ 1 (Теми 1-2)						
1.	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практика її застосування ЄСПЛ як джерело права України (кримінально-правовий та кримінальний процесуальний аспект)	2	2	-	26	30
2.	Інтерпретація ЄСПЛ загально правових і спеціальних галузевих принципів застосування ЄКПЛ у кримінальних провадженнях	-	-	-	30	30
Всього за змістовним модулем 1:		2	2	-	56	60
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. КОНВЕНЦІЙНІ СТАНДАРТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ВІД КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ДОКАЗУВАННЯ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ						
ЗМ 2 (Теми 3-4)						
3.	Стандарти кримінально-правової кваліфікації та кримінального процесуального доказування у практиці ЄСПЛ	2	-	-	13	15
4.	Система та призначення покарань у світлі стандартів ЄКПЛ	-	-	-	15	15
Всього за змістовним модулем 2:		2	0	-	28	30
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИКОНАННЯ СТАНДАРТІВ ЄКПЛ В УКРАЇНІ						
ЗМ 3 (Теми 5-7)						
5.	Порядок розгляду справ в ЄСПЛ	-	-	-	10	10
6.	Процедура виконання рішень ЄСПЛ	-	-	-	10	10
7.	Діяльність правоохоронних органів України у світлі стандартів прав людини, закріплених у ЄКПЛ	-	2	2	6	10
Всього за змістовним модулем 3:		0	2	2	26	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв)						
ВСЬОГО годин з курсу		4	4	2	110	120
Форма підсумкового контролю - диференційований залік						

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА ПРИНЦИПИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПРАКТИКИ ЄСПЛ У КРИМІНАЛЬНОМУ ТА КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практика її застосування ЄСПЛ як джерело права України (кримінально-правовий та кримінальний процесуальний аспект)

План лекційного заняття

1. Поняття та значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
2. Механізм діяльності Європейського суду з прав людини та його роль у захисті прав людини.
3. Практика ЄСПЛ як джерело кримінального права та кримінального процесуального права України.
4. Вплив рішень ЄСПЛ на формування національного законодавства та судової практики.

План семінарського заняття

1. Поняття та загальні положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
2. Обов'язковість практики ЄСПЛ для України.
3. Приклади застосування рішень ЄСПЛ у кримінальному праві та кримінальному процесі України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз положень Конвенції щодо права на справедливий суд та права на свободу й особисту недоторканність.
2. Вивчення рішень ЄСПЛ проти України, що стосуються порушень кримінального процесу.
3. Підготовка повідомлення про значення практики ЄСПЛ у формуванні правових гарантій у кримінальному провадженні.

Рекомендована література: [1-11; 12-14; 22; 25; 26; 27; 29; 32].

Тема 2. Інтерпретація ЄСПЛ загально-правових і спеціальних галузевих принципів застосування ЄКПЛ у кримінальних провадженнях

План лекційного заняття

1. Загальноправові принципи ЄКПЛ та їх значення для кримінального судочинства.
2. Спеціальні галузеві принципи кримінального провадження у світлі практики ЄСПЛ.
3. Інтерпретація та застосування принципів ЄСПЛ судами України.
4. Вплив прецедентної практики ЄСПЛ на розвиток кримінально-процесуального законодавства.

План семінарського заняття

1. Поняття загальноправових принципів (верховенство права, справедливість, правова визначеність).
2. Спеціальні галузеві принципи (право на справедливий суд, презумпція невинуватості, заборона катувань, право на захист).
3. Аналіз конкретних рішень ЄСПЛ щодо порушення принципів у кримінальних провадженнях.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Дослідження принципу верховенства права у практиці ЄСПЛ та його відображення в КПК України.
2. Аналіз рішень ЄСПЛ, що стосуються презумпції невинуватості та права не свідчити проти

себе.

3. Підготовка повідомлення про роль інтерпретації ЄСПЛ у забезпеченні справедливого кримінального провадження в Україні.

Рекомендована література: [1-11; 12-18; 21; 22; 23; 25-27; 29; 32].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. КОНВЕНЦІЙНІ СТАНДАРТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ВІД КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ДОКАЗУВАННЯ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Тема 3. Стандарти кримінально-правової кваліфікації та кримінального процесуального доказування у практиці ЄСПЛ

План лекційного заняття

1. Загальні підходи ЄСПЛ до кримінально-правової кваліфікації діянь.
2. Стандарти ЄСПЛ щодо доказування у кримінальному процесі.
3. Вимоги до допустимості та належності доказів у практиці ЄСПЛ.
4. Вплив стандартів ЄСПЛ на кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство України.

План семінарського заняття

1. Поняття стандартів кримінально-правової кваліфікації у світлі рішень ЄСПЛ.
2. Оцінка допустимості доказів: позиція ЄСПЛ щодо отриманих з порушенням прав людини доказів.
3. Приклади застосування практики ЄСПЛ судами України щодо кваліфікації діянь і доказування.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз рішень ЄСПЛ, що стосуються застосування незаконно здобутих доказів.
2. Вивчення рішень ЄСПЛ щодо принципу «поза розумним сумнівом» як критерію доказування.
3. Підготовка повідомлення про вплив практики ЄСПЛ на забезпечення обґрунтованості кваліфікації злочинів та справедливості кримінального процесу.

Рекомендована література: [1-11; 12-14; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 25-27; 29; 33].

Тема 4. Система та призначення покарань у світлі стандартів ЄСПЛ

План лекційного заняття

1. Загальні засади призначення покарань у кримінальному праві та їх співвідношення зі стандартами ЄСПЛ.
2. Позиція ЄСПЛ щодо співмірності та індивідуалізації покарання.
3. Заборона нелюдського чи такого, що принижує гідність, покарання у практиці ЄСПЛ.
4. Вплив стандартів ЄСПЛ на реформування системи покарань в Україні.

План семінарського заняття

1. Принципи справедливості та пропорційності у призначенні покарання.
2. Практика ЄСПЛ щодо довічного позбавлення волі та альтернативних видів покарання.
3. Приклади застосування стандартів ЄСПЛ судами України під час призначення покарань.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз рішень ЄСПЛ щодо заборони жорстоких чи надмірних покарань.
2. Дослідження вимог ЄСПЛ щодо можливості перегляду довічних вироків.
3. Підготовка повідомлення про роль практики ЄСПЛ у формуванні гуманістичних підходів до призначення покарань в Україні.

Рекомендована література: [1-11; 12; 13; 25-27; 29; 33].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИКОНАННЯ СТАНДАРТІВ ЄСПЛ В УКРАЇНІ

Тема 5. Порядок розгляду справ в ЄСПЛ

План лекційного заняття

1. Організаційна структура ЄСПЛ та його юрисдикція.
2. Стадії розгляду справи у ЄСПЛ: подання заяви, комунікація, прийнятність.
3. Розгляд справи по суті: письмова та усна процедура.
4. Виконання рішень ЄСПЛ та їх обов'язковість для держав-учасниць.

План семінарського заняття

1. Умови прийнятності індивідуальної заяви до ЄСПЛ.
2. Порядок розгляду справи Палатою та Великою палатою.
3. Приклади рішень ЄСПЛ проти України та їх виконання.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вивчення правил подання індивідуальної заяви до ЄСПЛ.
2. Аналіз рішення ЄСПЛ у справі щодо виконання національних рішень.
3. Підготовка повідомлення про значення обов'язковості рішень ЄСПЛ для українського кримінального судочинства.

Рекомендована література: [1-11; 12-14; 17; 22; 24; 25; 26; 27; 29; 33].

Тема 6. Процедура виконання рішень ЄСПЛ

План лекційного заняття

1. Обов'язковість виконання рішень ЄСПЛ для держав-учасниць Конвенції.
2. Роль Комітету міністрів Ради Європи у контролі за виконанням рішень ЄСПЛ.
3. Загальні та індивідуальні заходи виконання рішень.
4. Проблеми та особливості виконання рішень ЄСПЛ в Україні.

План семінарського заняття

1. Поняття та види заходів виконання рішень ЄСПЛ.
2. Практичні приклади імплементації рішень ЄСПЛ у національне законодавство.
3. Проблеми невиконання рішень ЄСПЛ.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вивчення механізмів парламентського та урядового контролю за виконанням рішень ЄСПЛ.
2. Аналіз конкретних рішень ЄСПЛ, що вимагають змін у кримінально-процесуальному законодавстві України.
3. Підготовка повідомлення про наслідки невиконання рішень ЄСПЛ для держави та її правової системи.

Рекомендована література: [1-11; 12-14; 22; 23; 25; 26; 27; 29; 30; 33].

Тема 7. Діяльність правоохоронних органів України у світлі стандартів прав людини, закріплених у ЄКПЛ

План лекційного заняття

1. Загальні засади діяльності правоохоронних органів у демократичній правовій державі.

2. Стандарти ЄКПЛ щодо захисту прав людини у діяльності правоохоронних органів.
3. Практика ЄСПЛ стосовно порушень з боку правоохоронців (катування, жорстоке поводження, незаконне тримання під вартою).
4. Вплив рішень ЄСПЛ на реформування правоохоронної системи України.

План семінарського заняття

1. Право на свободу та особисту недоторканність у контексті діяльності правоохоронних органів.
2. Заборона катувань та жорстокого поводження: практика ЄСПЛ проти України.
3. Приклади застосування стандартів ЄКПЛ у роботі поліції, прокуратури та слідчих органів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз рішень ЄСПЛ щодо порушень з боку правоохоронних органів.
2. Вивчення вимог ЄСПЛ щодо ефективного розслідування скарг на дії правоохоронців.
3. Підготовка повідомлення про роль практики ЄСПЛ у забезпеченні дотримання прав людини правоохоронними органами України.

Індивідуально-консультаційна робота

Індивідуально-консультаційна робота виконується у вигляді написання тез-доповідей, статті або презентації на одну з тем даної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти вибирає даний вид виконання індивідуально-консультаційної роботи на свій розсуд.

Рекомендована література: [1-11; 12-14; 18; 20; 21; 22; 25; 26; 27; 29; 32; 33].

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Місце Конвенції 1950 року в ієрархії нормативно-правових актів України.
2. Юридичне обґрунтування обов'язковості практики ЄСПЛ для національних судів.
3. Механізм імплементації рішень ЄСПЛ у кримінальне процесуальне законодавство України.
4. Значення прецедентного характеру рішень ЄСПЛ для тлумачення норм КК та КПК України.
5. Роль практики ЄСПЛ як орієнтиру для законотворчої діяльності в галузі кримінальної юстиції.
6. Співвідношення норм Конституції України та положень Конвенції у кримінальному провадженні.
7. Аналіз поняття «джерело права» в контексті Закону України «Про виконання рішень та застосування практики ЄСПЛ».
8. Вплив практики ЄСПЛ на правову культуру та професіоналізм суб'єктів правозастосування.
9. Принцип автономного тлумачення понять у практиці ЄСПЛ (на прикладі терміна «закон»).
10. Однакове тлумачення Конвенції для всіх держав-учасниць: роль ЄСПЛ у забезпеченні уніфікації.
11. Види заяв до ЄСПЛ: відмінності між індивідуальними та міждержавними скаргами.
12. Критерії прийнятності заяви до ЄСПЛ: вичерпання національних засобів захисту.
13. Процедура розгляду справи в ЄСПЛ: основні етапи та стадії.
14. Предметна юрисдикція ЄСПЛ: які порушення підпадають під розгляд Суду?
15. Роль Комітету міністрів Ради Європи у контролі за виконанням рішень ЄСПЛ.
16. Міжнародно-правові наслідки невиконання державою рішень ЄСПЛ.
17. Порядок звернення до ЄСПЛ у кримінальних справах: строки та формальні вимоги.
18. Особливості комунікації заяви ЄСПЛ до Уряду відповідної держави.
19. Вимоги ЄСПЛ до якості та доступності національної судової системи.
20. Механізм внесення змін до законодавства України за результатами рішень ЄСПЛ («заходи загального характеру»).
21. Концепція справедливого судового розгляду в практиці ЄСПЛ.
22. Тлумачення терміна «кримінальне обвинувачення» в контексті ст. 6 Конвенції.
23. Принцип верховенства права як фундамент кримінального провадження.
24. Стандарти незалежності та неупередженості суду у кримінальних справах.
25. Забезпечення рівності сторін (*adversarial proceedings*) у світлі практики ЄСПЛ.
26. Презумпція невинуватості: зміст та гарантії за стандартами Суду.
27. Право на мовчання та право не свідчити проти себе як фундаментальні елементи справедливого суду.
28. Право на захист: забезпечення доступу до адвоката з моменту затримання.
29. Стандарти правової допомоги за рахунок держави у кримінальному процесі.
30. Наслідки порушення права на захист на початкових етапах розслідування.
31. Вимоги ЄСПЛ до обґрунтованості та мотивованості судових рішень.
32. Право на публічний розгляд справи та межі його обмеження.
33. Забезпечення права на розгляд справи впродовж розумного строку.
34. Критерії оцінки «розумності» тривалості кримінального провадження.
35. Право на безпосередній допит свідків обвинувачення та захисту.
36. Гарантії права на безкоштовну допомогу перекладача.
37. Заборона повторного суду (*ne bis in idem*) у практиці ЄСПЛ.
38. Стандарти доступу до правосуддя та перешкоди у його реалізації.
39. Процесуальна справедливість при розгляді справ у судах апеляційної та касаційної інстанцій.
40. Об'єктивність судді: суб'єктивний та об'єктивний критерії за практикою ЄСПЛ.
41. Стандарти допустимості доказів у контексті захисту прав людини.
42. Оцінка ЄСПЛ доказів, отриманих внаслідок порушення ст. 3 Конвенції.
43. Теорія «плодів отруєного дерева» в рішеннях ЄСПЛ проти України.
44. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій як доказів: вимоги ЄСПЛ.
45. Стандарт доказування «поза розумним сумнівом» (*beyond reasonable doubt*).
46. Допустимість використання свідчень «анонімних свідків».
47. Процесуальні гарантії при вилученні документів та проведенні обшуків.
48. Контроль ЄСПЛ за законністю втручання у таємницю листування та телефонних розмов.
49. Докази, отримані внаслідок провокації злочину: позиція ЄСПЛ.

50. Тягар доказування у кримінальних справах за стандартами ЄСПЛ.
51. Поняття «свобода та особиста недоторканність» у практиці Суду.
52. Критерії законності тримання під вартою.
53. Вимоги до обґрунтованості підозри при затриманні особи.
54. Процесуальні гарантії при застосуванні запобіжних заходів.
55. Право на негайний судовий контроль за законністю затримання (*habeas corpus*).
56. Стандарти тривалості тримання під вартою під час досудового розслідування.
57. Обов'язок суду розглянути можливість застосування альтернативних запобіжних заходів.
58. Право на компенсацію за незаконне затримання або тримання під вартою.
59. Вимоги ЄСПЛ до протоколювання затримання та доступу до процесуальних документів.
60. Незаконне обмеження свободи пересування: практика проти України.
61. Абсолютний характер заборони катувань у світлі ст. 3 Конвенції.
62. Відмінність між катуванням, нелюдським та принижуючим гідність поведінням.
63. Стандарти поведіння із затриманими особами в правоохоронних органах.
64. Матеріальні умови тримання у слідчих ізоляторах та місцях позбавлення свободи.
65. Обов'язок держави щодо ефективного розслідування заяв про катування.
66. Критерії «ефективності» розслідування: незалежність, швидкість та ретельність.
67. Позитивні зобов'язання держави щодо захисту осіб від жорстокого поведіння з боку приватних осіб.
68. Надання медичної допомоги затриманим як елемент дотримання ст. 3 Конвенції.
69. Психологічний тиск на підозрюваного як форма порушення прав людини.
70. Заборона видачі (екстрадиції) особи у разі ризику катувань у країні призначення.
71. Принцип «ніякого покарання без закону» (*nullum crimen sine lege*).
72. Вимоги до передбачуваності та якості кримінального закону.
73. Заборона ретроактивної дії кримінального закону за практикою ЄСПЛ.
74. Гуманізація системи покарань під впливом рішень ЄСПЛ.
75. Стандарти перегляду вироків довічного ув'язнення: «право на надію».
76. Співмірність (пропорційність) покарання тяжкості вчиненого правопорушення.
77. Проблеми виконання покарань в Україні у світлі стандартів Ради Європи.
78. Роль ЄСПЛ у реформуванні пенітенціарної системи України.
79. Стандарти медичного забезпечення засуджених до позбавлення свободи.
80. Право на приватність та сімейне життя засуджених осіб (ст. 8 Конвенції).
81. Стандарти ЄСПЛ щодо застосування фізичної сили та вогнепальної зброї поліцією.
82. Охорона прав потерпілих у кримінальному процесі: позиція Суду.
83. Захист права на життя (ст. 2) під час проведення силових операцій.
84. Втручання у право на повагу до приватного і сімейного життя під час розслідування.
85. Легітимність мети при проведенні обшуків житла та іншого володіння особи.
86. Свобода вираження поглядів (ст. 10) у контексті кримінального переслідування журналістів.
87. Ефективний засіб правового захисту (ст. 13) на національному рівні: вимоги до скарг.
88. Роль прокурора у забезпеченні стандартів Конвенції під час досудового розслідування.
89. Стандарти ЄСПЛ щодо проведення опізнання та слідчих експериментів.
90. Відповідальність держави за системні недоліки в роботі правоохоронної системи.
91. Алгоритм пошуку та аналізу рішень ЄСПЛ для використання в національному суді.
92. Структура рішення ЄСПЛ: факти, право та висновки Суду.
93. Використання практики ЄСПЛ при складанні апеляційних та касаційних скарг.
94. Значення пілотних рішень ЄСПЛ для правової системи України.
95. Вплив практики ЄСПЛ на розширення прав адвокатів у кримінальному процесі.
96. Аналіз типових порушень Конвенції правоохоронними органами України.
97. Поняття «маржа розсуду» (*margin of appreciation*) держави у кримінально-правовій сфері.
98. Забезпечення принципу пропорційності при обмеженні прав людини в умовах воєнного стану.
99. Формування стратегії захисту в кримінальній справі на основі прецедентів ЄСПЛ.
100. Майбутнє практики ЄСПЛ та її вплив на розвиток кримінальної юстиції України.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(120 год/4 кредити ЄКТС)

Модулі	Змістовний модуль 1		
Загальна кількість балів за змістовним модулем №1	13		
Теми	T.1	T.2	
Семінарське заняття	3	3	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Модульна контрольна робота	7		
Модулі	Змістовний модуль 2		
Загальна кількість балів за змістовним модулем №2	6		
Теми	T.4	T.5	
Семінарське заняття	3	3	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Модулі	Змістовний модуль 3		
Загальна кількість балів за змістовним модулем №3	31		
Теми	T.5	T.6	T.7
Семінарське заняття	3	3	3
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Модульна контрольна робота	7		
Індивідуально-консультаційна робота	10		
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5		

Допуск – 50 балів

Диференційований залік - 50 балів

Загальна оцінка з курсу - 100 балів

Допуск – 50 балів

Диференційований залік - 50 балів

Загальна оцінка з курсу - 100 балів

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання
(120 год/4 кредити ЄКТС)

Модулі	Змістовний модуль 1		
Загальна кількість балів за змістовним модулем №1	10		
Теми	T.1	T.2	
Семінарське заняття	10	-	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Модулі	Змістовний модуль 2		
Загальна кількість балів за змістовним модулем №2	0		
Теми	T.3	T.4	
Семінарське заняття	-	-	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Модулі	Змістовний модуль 3		
Загальна кількість балів за змістовним модулем №3	40		
Теми	T.5	T.6	T.7
Семінарське заняття	-	-	10
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи		
Модульна контрольна робота	15		
Індивідуально-консультаційна робота	10		
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5		

Допуск – 50 балів

Диференційований залік - 50 балів

Загальна оцінка з курсу - 100 балів

Допуск – 50 балів

Диференційований залік - 50 балів

Загальна оцінка з курсу - 100 балів

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях денної форми навчання

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали для денної форми навчання та 10 балів для заочної форми навчання (табл. 7.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	ДФН	ЗФН
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3	10
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2	7
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт для денної та заочної форми навчання

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 7 балів для денної форми навчання та від 0 до 15 балів для заочної форми навчання.

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі тез доповіді, статті або презентації і оцінюється від 0 до 10 балів (табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Послідовність, логічність написання роботи, а також підготовки до неї презентації та, відповідно, їх захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	10
Послідовність, логічність написання роботи, але без підготовки презентації.	5
Не написання роботи та відсутність презентації.	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, включає обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 7.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
3/10	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA%96-%D0%B2%D1%80>.
2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. та додаткові протоколи, рат. Законом України від 17.07.1997 р. (зміни в назві конвенції згідно Закону України від 09.02.2006 р.). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 р. № 995-085. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
5. Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків: Конвенція Ради Європи від 28.05.1970 р. (№ ETS-70). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_341.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/776/97-%D0%B2%D1%80>.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.
10. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні: навчально-практичний компендіум / І. В. Гловюк, М. М. Стоянов, В. А. Завтур. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 420 с.
11. Про утворення Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2020 р. № 258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/258-2020-%D0%BF>.

Допоміжна:

12. Гловюк І. В., Завтур В. А. Окремі аспекти застосування практики ЄСПЛ у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 412–417.
13. Дроздов О. М. Стандарти ЄСПЛ щодо допустимості доказів, отриманих у результаті провокації злочину. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2022. № 1 (46). С. 15–28.
14. Коваленко В. В. Роль рішень Європейського суду з прав людини у формуванні стратегії захисту в кримінальному процесі України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2023. Вип. 2 (115). С. 88–95.
15. Кучинська О. П. Реалізація принципу верховенства права крізь призму практики ЄСПЛ у досудовому розслідуванні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2021. № 116. С. 45–51.
16. Лобойко Л. М. Вплив практики ЄСПЛ на розвиток інституту слідчого судді в Україні. *Право та державне управління*. 2024. № 1. С. 102–109.
17. Маланчук П. М., Куртенко О. В. Використання практики ЄСПЛ під час розслідування воєнних злочинів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 2. С. 754–759.
18. Погорецький М. А. Проблеми використання практики ЄСПЛ як джерела права при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. *Правова часопис*. 2023. № 4. С. 112–120.
19. Рогальська В. В., Шаповалова І. С. Застосування практики Європейського суду з прав людини слідчим суддею місцевого загального суду під час здійснення судового контролю. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 2. С. 145–152.
20. Стахівський С. М. Стандарти ЄСПЛ щодо обґрунтованості підозри та законності затримання особи: сучасні виклики для України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 3. С. 180–186.
21. Удалова Л. Д. Забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: аналіз останніх тенденцій практики ЄСПЛ (2021-2024). *Криміналістичний вісник*. 2024. № 1 (41). С. 34–42.

22. Шумило М. Є. Процесуальні гарантії права на справедливий суд: інтерпретація статті 6 Конвенції у рішеннях проти України. *Судова апеляція*. 2021. № 4 (65). С. 22–30.
23. Яновська О. Г. Межі втручання держави у право на приватність при проведенні обшуку: аналіз практики ЄСПЛ. *Адвокатура України: сучасний стан та перспективи*. 2023. С. 210–218.
24. Vitalii Hvozdiuk, Nadiia Morhun. Application of the European Court of Human Rights practices by the investigator during the search. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. Vol. 29, No. 2. 2024. PP. 57-66.

Інформаційні ресурси Інтернет:

25. База судових рішень ЄСПЛ. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/>.
26. Офіційний сайт ЄСПЛ. URL: <https://www.echr.coe.int/>.
27. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://rada.gov.ua>.
28. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://minjust.gov.ua>.

Міжнародні видання:

29. Bodnar A., Szwed M. The Right to an Independent and Impartial Tribunal Established by Law in the Case-law of the ECtHR: A New Standard for Judicial Appointments? *European Convention on Human Rights Law Review*. 2021. Vol. 2, Issue 3. P. 345–372. URL: <https://doi.org/10.1163/26663236-bja10023>
30. Ruggeri S. Criminal Justice and the European Convention on Human Rights: New Challenges for the Protection of Fundamental Rights. *New Journal of European Criminal Law*. 2023. Vol. 14, Issue 1. P. 5–21. URL: <https://doi.org/10.1177/20322844231156824>
31. Biriukas E. Admissibility of Electronic Evidence in the Light of the Case-law of the European Court of Human Rights. *Jurisprudencija*. 2022. Vol. 29, No. 2. P. 410–428. URL: <https://doi.org/10.13165/JUR-22-29-2-08>.
32. Smet S. Conflicts between Rights under the ECtHR: A Practical Framework for Criminal Proceedings. *Human Rights Law Review*. 2024. Vol. 24, Issue 1. P. 12–30. URL: <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngad045>
33. Lazaridis G. The Effectiveness of Criminal Investigations under Article 2 and 3 of the ECHR: A Comparative Perspective. *Journal of Criminal Law and Criminology*. 2025. Vol. 12, No. 1. P. 89–105. URL: <https://doi.org/10.1177/clj.2025.102>

9. ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри обліку та аудиту
від _____ 20__ р. № ____.

Укладачі:

Л. ОМЕЛЬЧУК, канд. юрид.
наук, доцент, доцент
кафедри
О. ПАВЛЮХ, канд. юрид.
наук, доцент, доцент
кафедри

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП